

Det kongelige Theater.

Bournonville: „Thrymskvinden“.

Det Punkt i Bournonvilles nye Ballet, til hvilket Billede det svarer, er den hele Compositions dramatiske Kjerne: Thor har hos Thrym grebet sin Hammer, ladet sin Forklædning falde og udbredt Død og Undergang omkring sig. Nu siger han selv, ledsaget af sin Selgesvend, over Hallens Ruiner tilbage til Thrudvanger med sit Bytte.

Blandt Nordens Mytter er der neppe nogen, der som Fortællingen om Hammerens Gjenerhvervelse afgiver et ikke blot brugbart, men ualmindelig gunstigt Emne til pantomimisk Fremstilling i stor, grotesk og driftig Stil, og Bournonville har paany bevist sit geniale Blik ved dette Stofvalg. Et drøit og ægte nordisk Lune ligger paa Bunden af dette Emne og kan gennem Musikken sætte Tilskueren i den rette Stemning; Sjettens, Thors og Lokes Physiognomier, udprægede som tre Medailler, kraftigt og vidt forskjelligt, give Hovedsituationen Charakter, og Krigspudset, der anlægges, forberedes, udføres og aflæres, er i sig selv en heel Comedie, der ender saa lystigt som den begynder med „Smæk for Skillingen og Hammerslag for røde Ringe“. De braadne Pandter høre med til Spasen. Hvis de nordiske Guder, naar Brage sang om deres Bedrifter, nogeninde brød ud i Latterchor, saaledes som de græske, da har denne Mytthe sikkert gjort samme Virkning paa dem som Mytthen om Ares's og Aphrodites Tilfangetagelse i Hephaisios's Net (hos Homer) paa hine — den har fremkaldt en Gubelatter. Det var sikkert en Skjænt efter Gudernes Smag, en Historie, der ved Gudemaalidit passede til Klæftet og Njoden; thi det var en Skjænt efter Nordboens Hoved. Man kan forestille sig, hvorledes de Gamle have moret sig over denne Forklædning, i hvilken Thor og Loke toge sig saa fremmede ud, over Tjettens Dumhed, over Lysten, som lykkes, og over Gudens endelige Seir og Triumph. „Kun saa af Eddadigtene,“ siger N. W. Petersen, „have saaledes gennemtrængt Folket over hele Norden som dette.“ Det gaar igen i Kæmpeviserne og varieres paa talrige Maader. Ja, tilføjer han, „den sinderige Indklædning har uden Tvivl været Gjenstand for festlig Fremstilling.“ Hvis det virkelig skulde forholde sig saaledes, da er det unegteligt en interessant og tiltrækkende Tanke, at den samme Mytthe, der maaffee for 1200 Aar siden fremstilledes i mimisk Dands som et Slags hedenst „Mysterie“ ved religiøse Optog og Festligheder, den Dag idag opføres paa lignende Maade som Kunst, og det er tillokkende for Indbildningskraften at udmale sig Forskjellen mellem Udførelsen da og nu. At Stil og Farve dengang vare sandere og strengere, tør man formode uden at gaae vor høitbegaavede Balletdigters Væge for nær; men endnu set tør man med Visshed slutte, at man dengang opfattede Eventyret som et lystigt Spil, ikke som en tragisk, Njebnevanger Handling. Thi dets Grundtanke er jo denne ganske simple: Thor kan ikke miste sin Tordenkile; han kan slynge den ud i Verdensrummet, bortlyne den, saa den borer sig ofte Raster ned i Jorden eller synker til Havets Bund, men den vender altid tilbage til hans Haand, villigt som en Vold, sikkert som en Bugl, trofast som en Ven; hverken Jorden eller Havet eller Bjerget kunne holde den, den mistes kun paa Strømt, og at hente den er Leg. Det forekommer mig da, at der i Mytthen ligger Stof til en hjæk og humoristisk Gen-Akt-Ballet, hvis Stemning en storladne Musik kunde løfte, men at der ikke er det allermindeste Tragiske heri, ikke det Allermindeste, som kan tjene til Indledning for Ragnaroks uhyre Verdensundergang. Dehlenschläger har anvendt Emnet saaledes, at han har trængt dets naturlige Humor tilbage, opfattet Thors Krigspuds moralisk som en Troløshed og denne Troløshed tragisk som en Brøde, der hidfører den Alt afluttende Katastrophe, og han har opnaaet en stor Virkning derved; men han har gjort Vold paa Mytthens Aand. Hos Bournonville er Feilen langt mere følelig fordi Hammerens Tab og Gjenerhvervelse hos ham er det egentlige Sujet, og fordi hans Kunst ikke raader over de Midler, som Poetsen besidder, til at fremkalde Billeder af den yderste Dag. Han kunde i en munter, men storstilet Genactscomposition have vist os Gjestebudet hos Thrym, der jo tilmed synes at maatte frembyde naturlig Anledning til Dands, men han har foretrukket at sprede sine Kræfter og med Opoffrelse af den dramatiske Genhed at udspejle sin Ballet til en Kamme om en Række deels jævnsides løbende, deels paa hinanden følgende Billeder af den hele nordiske Mythologi, hvis løse Forbindelse Tilskueren lettelig overseer over den sceniske Pomp og Pragt, med hvilken de føres frem. Medens Dinene blive saa rigeligt mættede, glemmer Tanken, at den faster. Naar overraskende Belysninger og fortrinlige Decorationer høert Dieblik vegle, naar en smuk og karakteristisk Musik intet Dieblik tillader En at komme ud af Stemning, naar man snart er i Hjelvenes Indre, snart paa Jorden, snart i Skyerne, naar Guder og Gudinder staae paa eet Been og blive viede, naar andre snige sig hen ad Jorden som Slanger, naar man som i „Ulykses von Athacia“ ser „Folk stabi om“ til Markens Dyr og „i Luften gloend' Drage“, naar selv Solen til Slutning ikke kan modstaae Ballettens Tiltrækning, men rives hen i den almindelige Hvirvel, dandfer som paa en Pinstemorgen og sinner Tilskuerne blendende

ind i Dinene, hvad nytter det saa at Konstfanden er kræsen? De øvrige fem Sænder ere overmættede og gaae i Rette med den for dens Dragen — og det er sandt, de have jo endogsaa selv været med paa Ballet, dandfer med i Balletten, og hvad der er endnu mere mærkværdigt, have i denne poetiske Virkelighed haft en sjette Søster, der er et levende Enkeltvæsen, bærer Navnet Sigyn og er gift med Loke.

Sammen med Thrymskvinden opføres Forspillet „Norne“ af Professor S. P. Holst. Man kan ikke godt holde den Bemærkning tilbage, at dette Forspil, som efter sit Indhold er et Efterspil, godt kunde være en Smule mere nordisk i sin Form uden at det vilde stikke af mod Balletten. Til Oplysning blot to Citater af een enkelt Replik, Skulds Spaadom:

„Heimdals i Hornet „Geirsodden riste
Støder fortvovlet.“ Sværdenes Vid.“

Det første af disse Udtryk er psykologisk taget saa lidet oldnordisk som muligt, thi Nordens Guder vide ikke, hvad det er at fortvovle; det andet er reent sprogligt betragtet det samme: Geirsoed betyder paa Dansk Spydsod; at mærke sig med Geirsoed er altsaa at mærke sig med Spydsod, og heri er der Mening; men at Sværdenes Vid riste — ikke et Mærke, men selve Spydsodden, det er — med et mildt Ord — en haard Tale.

Dr. Wiehes sanddrue og varme Spil som Sigil hævede „Norne“, og Hovedrollerne i Balletten havde tre fortrinlige Fremstillere i d'Dr. Gade, Price og Scharrf. Denne sidste bærer vistnok Palmen for det mangetydige Udtryk af Fjend, Smidighed og dømonisk Udholdenhed, hvorved han gjør sin Fremstilling af Loke uforglemmelig; men idet han stærkt benytter en vis Gestus med Fingeren til Munden, som han har laant fra Freundes Ragnaroksfriese, er han fristet til at begaae den samme Feil, Dr. Schram i sin Tid begik som Nephistopheles i „Haupt“, nemlig at dvæle i plaskiske Stillinger, som en bildende Konfimer har ladet Figuren indtage, ifødetfor at spille ganske frit, og omvendt overlade til Konfimeren at finde en eller anden Stilling, han kan bruge. Og.

Hartmanns Musik til Balletten „Thrymskvinden“.

Medens hele Kjøbenhavn fremmer til for at see denne Nyhed, beundre dens ypperlige Udførelse og veie den driftige Compositions Berettigelse ligeoverfor de nordiske Oldsagn, kunde det her være paa rette Sted at meddele Noget om det Indtryk, som dette storartede Stue spil har levnet i musikalisk Henseende hos dem af Tilskuerne, der have haft Tid og Ro til ogsaa at være Tilhørere.

So fortræffeligere og navnlig jo originalere et Toneværk er, desto vanskeliger kan man, ved de første Gange det høres, opfatte alle dets Skjønheder; denne Sætning gjelder mere end noget Andet om Balletmusikken, der uafslædig absorberes af Situationernes Mangfoldighed, og man kunde næsten kalde Compositens Arbejde utaknemmeligt, dersom ikke den Bevidsthed fulgte med, at hele Ballettens Organisme beroer paa Melodi og Rhythme, og at dens Liv og Bevægelse fornemmeligt styldes det lyriske Bludum. Tak og hyldest til vor høitfortjente Tonedigter, for den værdifulde Bistand han i saa rig Bylde har skjenket Bournonvilles sidste Værk; man opdager strax den Barne og Begeistring, hvormed han har behandlet dette Emne, der saa ganske svarer til hans eendommelige Retning, som vi med Glæde kalde nordisk, fordi den ligefra hans første Optræden med „Guldhornene“ tilhører de Stemninger, der ere vakte ved Oldsagnene, men som egentlig udspringe af Hartmanns egen Phantasi og gjøre ham til Enestaende blandt Nutidens største Musikere. Hartmanns Fortjænter af vor nationale Tonedigtning ere saa betydelige og almeentkjendte, at vi ikke behøve her at levere en Panegyrik over hans mangleaarige og frugtbare Virksomhed, ei heller at fremhæve de Egenstaber ved hans Værker, der have givet dem Mesterstabs Præg, vi ville blot bemærke ved dette sidste Arbejde, at hans Genies Kraft og Friskhed ligesom har sprunget sig en Grad høiere, og at vi maatte onske vor danske Opera en saadan Samvirken, som den, der her har fundet Sted imellem Forfatter og Componist.

Det kan ikke negtes, at Balletten hertilands fylder en del af sin store Ansæelse den Understøttelse, som en fortrinlig Musik har ydet den, og saadanne Partiturer som „Valkyrien“ og „Thrymskvinden“ vil man ikke finde Mage til, med mindre det skulde være i det Arhiv, der gemmer Beet-hovens Illustration til Viganos „Prometheus“, en Ballet, der i sin Tid henrykte og forbausede hele Italien.

Musiken til „Thrymskvinden“ er af et saa rigt Indhold, at den med en liden veiledende Text meget vel kunde gives som en selvstændig Symphoni uden Sceneapparatets Medvirking; vi ville imidlertid glæde os over den ypperlige Sammensmeltning med de levende Billeder, som den laaner Sprog og Toner, og naar Tilskuerens første Overraskelse er forbi, lade Drets Sænder komme til sin Ret ved at lægge

Mærke til en Mængde herligt opfundne og mesterligt behandlede Momenter.

Af disse ville vi foreløbigt fremhæve: Sændernes Prøve, Lokes Frieri til Sigyn, Thors Kamp med Midgardsormen, Tjettens Optræden, Freias Aabenbaring i 1ste Act. Introductionen, Aernes Landstigning og Finalen af 2det Act. Alfelivet og Draabet til Strid i 3die Act. Thryms Bryllupsfærd, Ragnarok og Sigyns Opoffrelse i 4de Act, og endelig den opfoiede Hymne i 5mie. Lægges nu hertil de yndige og pikante Dands-Melodier, hver med sin særskilte Charakter, komme vi til det Resultat, at en saadan Rigdom vilde være tilstrækkelig for mangen Componist til Udførelsen af et Par eller flere Operaer. Idet vi med Længsel og forventning imødesee et mere eller mindre fuldstændigt Claveerudtog af denne nyeste musikalske Fremtoning, lykønske vi Balletten til et saa udtrykfuldt Organ, Compositens til hans Musers guddommelige Bistand og Publicum til en høi og fjelden Nydelse.

Lucie Marie Ingemann, født Mandix.

„Du, som svøbt i Skjønheds Rosenklæde
Gaar, en himmelsk Aand i jordisk Dragt —
Saa han sang til Dig med sværmest Glæde,
Han, som havde Dig sit Hjerte bragt,
Sangeren, som havde dit gjenvundet,
Ved hvis Haand din Vandring er henvundet
Stille, ydmygt, langt fra Verdens Pragt.

Rosen falded vel paa dine Kinder,
Men din Skjønhed flygted ei med den —
Som en Aftenglands med rige Minder
Fra dit Die straaled den igjen.
Firti Aar tro ved din Digters Side
Gjorde Du hans Dage fulde, blide,
Lag hans sidste Blik, da han drog hen.

Al, saa eensom sad Du da tilbage
I det stille Huus ved Sora So.
Fra din blege Mund kom ingen Klage,
Men dit Jordføb stunded til at dø.
Længselsfuld Du saae til Graven over,
Hvor din fromme Sangers Legem sover
Medens tvende Folk den blomsterstrøe.

Gud stee Tak, som sikket har din Længsel!
Gjensynstimen endelig da slog.
Let din Psyche sprængte svage Fængsel
Og sin Flugt imod den Elste tog.
I forklaret Skjønheds Rosenklæde
Svæver Du, en salig Aand, med Glæde
Nu hos ham i frelste Skarers Lag.

A. Munch.

Ugens Politik.

Den 27de Februar 1868.

Efterat Lovforslaget om Kronprindsens forhoiede Apanage uden Debat er gaaet over til tredje Behandling, har Folkethinget fornemmelig sysselsat sig med nogle Paragrapher af Finantsloven. Her fremkaldte Marineministeriet en livlig Diskussion, som vedvarede i to Dage og som især dreiede sig om et Punkt, til hvilket der vel ikke var knyttet noget bestemt Forslag, men som ved sin moraliske Betydning og ved den velbegrændede, parlamentarisk heldige Maade, paa hvilken den førtes, havde ikke ringe Interesse. For et Par Aar siden var, som bekendt, Marinens Underdirecteur Wain indtraadt i den store, velansæete Burmeisterste Maskinfabrik paa Christianshavn. Herr Wain er i Besiddelse af en saa fremragende Dygtighed med Hensyn til Alt, hvad der angaar Maskinbygningen, at Marinen vanskeligt kunde undvære hans Bistand, og de forskjellige Marineministre beholdt ham derfor i Statens Tjeneste. De have sikkert troet sig endmere besøiede dertil, fordi et Par Medlemmer, der særlig tage Ordet i Marinens Anliggender, udtalte sig baade til Gunst for ham og for at Marinen, uagtet hans dobbelte Stilling, saavidt muligt burde contrahere med den nævnte Fabrik, ja man kan vel endog paastaae, at der søedes et vist Tryk paa Marineministeriet i den sidstnævnte Retning. Et Par af det nærværende Finantsudvalgs Medlemmer have imidlertid ønsket at undersøge, hvorvidt det saaledes opstaaede Forhold kunde siges at være til Statens Læve. Navnlige har Folkethings-